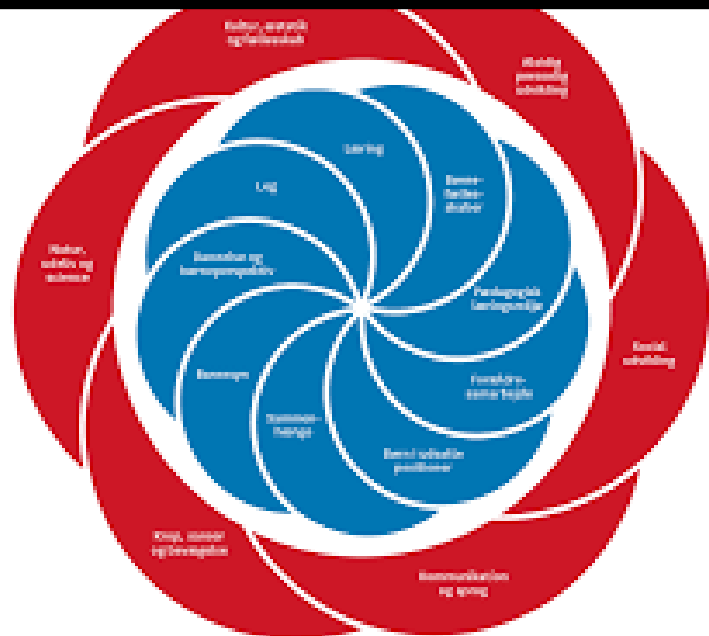

2021

Den Styrkede Læreplan de seks temaer

ARKEN

Vindingevej 20

Brønshøj

Indhold

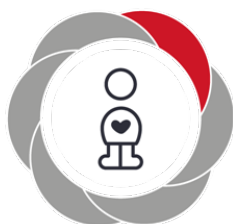
De seks læreplanstemaer.....	2
Alsidig personlig udvikling.....	3
Social udvikling.....	3
Kommunikation og sprog.....	5
Krop, sanser og bevægelse	7
Natur, udeliv og science.....	9
Kultur, æstetik og fællesskab.....	11

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryk og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Eksempel:

Tomat gruppen er på tur til et Vikingemuseum, her er der en båd, hvor børnene kan lege på. I gruppen er der et barn, som har svært ved at følge de andre i legen. De voksne holder sig omkring legen, men overtager den ikke. Børnene leger at de skal sejle væk, og barnet har svært ved at følge med i legen. De voksne sørger for at der er en rolle til det pågældende barn; ”kom med op! Du kan holde vagt. Barnet kommer op og deltager i legen, efterfølgende kommer et andet barn over ved siden af, og råber ”vi holder vagt efter pirater” og siger det til det første barn, ja siger det første barn, ”vi holder vagt”.

Barnet føler sig værdsat, får gåpåmod, deltagelsesmuligheder og anerkendelse. De voksne drager omsorg for barnet, og hjælper det ind i legen.

Eksempel:

2 vuggestuebørn skulle spille billedlotteri med en voksen. Børnene havde aldrig prøvet at spille spillet før. Den voksne introducerede spillets regler, men børnene rejste sig fra bordet og gik over til legekøkkenet og begyndte at lege. Næste gang havde den voksne forberedt et lignende spil med kun 3 billeder på pladen med tilhørende konkrete, det var køkken ting fra lege køkkenet. Børnene var interesseret i det nye spil og kunne spille billede lotteri.

Den voksne tager udgangspunkt i børnenes personlige udvikling og interesse. De øver koncentration og deltagelsesmulighed og vi følger barnets initiativ.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Eksempel 1:

Mellemgruppen i børnehaven ønsker at lege ”katten efter musen”, en dreng bryder grædende sammen- pædagogen ved at han ikke kan lide (og pt. kan honorere) at der stilles krav til ham. Pædagogen fortæller ham at han ikke behøver at lege med, men at hun mangler en der kan hjælpe hende med at passe på musehalerne (rekvisit der indgår i legen) , og sidde i sofaen og tage imod dem, når katten afleverer dem. Drengen bliver nysgerrig og vil gerne have den vigtige funktion – han sætter sig glad i sofaen, og følger ivrigt med i legen, samt passer sit arbejde.... Efter et par omgange med legen – vil han gerne på gulvet og deltage i legen.

På den måde skaber pædagogen rum og tid til at drengen får en fornemmelse af, at han har et valg og at han har en vigtig rolle i legen- selvom han ikke ville være med. Han bliver understøttet/ oplever at høre til. Han bliver mødt i sin nærmeste udviklingszone – og kan gøre sig den erfaring at man hen ad vejen kan få lyst til at være med i legen.

Eksempel 2:

Tre piger fra vuggestuen går rundt hver for sig med hver deres legetøj, imens to drenge leger med togbane i samme rum. Drengene går rundt om togbanen, imens de siger ”tog”. En voksen ser pigerne og henviser pigerne til et sted, hvor de sammen kan indgå i en fælles køkkenleg. Efterfølgende bliver drengenes leg flyttet lidt, så de kan lege med tog og sige lyde. Efterfølgende leger både drengene og pigerne opmærksomt og indlevende i hver deres leg.

Iagttagelsen kan fortolkes, som at medarbejderen skaber rum for, at hver børnegruppe kan opleve sociale fællesskaber med jævnaldrende, hvori de kan være aktive deltagere. Drengenes og pigernes engagement i hver deres leg samtidig med, at der er plads til begge grupper på stuen skriver sig ind i, at børnene kan opleve et tilhørsforhold til både gruppen og stuen som helhed. Det kan antages, at pædagogen ved at skabe rum og henvise børnene til udvalgte steder for deres leg kan understøtte børnenes deltagelsesmuligheder samt medindflydelse, ved at imødekomme børnenes initiativer, som værdifulde og relevante i den institutionelle hverdag. Vurderingen skriver sig ind i, at dette kan understøtte, at børnene oplever, at bliver inddraget og støttet i udførelsen af egne initiativer.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Eksempel 1

Dialogisk læsning

Tre vuggestuebørn og en pædagog sidder i en rundkreds op gulvet. Pædagogen har forberedt børne på at de skal læse en bog om larven. Pædagogen har foruden bogen, medbragt nogle konkrete.

Pædagogen holder bogen frem og siger: ”det her er en bog” **Barn 1** gentager efter pædagogen ”bog” siger hun højt og tydeligt. Hun ser at pædagogen bliver begejstret for hendes deltagelse, pædagogen fortsætter ”ja, **barn 1** det var flot, du siger det er en bog, og vi skal læse bogen om larven”. ”larve” siger **barn 1**. ”ja, larve” siger jeg. **Barn 1** gentager ord som; blad, æg, måne, sulten, spise.... Hun ser en slikkepind som pædagogen ikke har nævnt og siger ”slikkepind”. Pædagogen spørger ”hvor er slikkepinden, **barn 1**” ”den er der” svarer hun. Pædagogen og børnene kommer til nogle jordbær, det var svært for børnene at udtale, men de prøvede. Pædagogen talte til fire jordbær, **barn 3** talte med. På sidste side i bogen er et billede af en sommerfugl og **barn 1** var den første til at sige ”sommerfugl”. Da pædagogen have læst bogen og talt om konkreterne; et blad, et æg, en lille grøn larve, en stor tyk larve og en sommerfugl – satte de sig op til bordet og malede larver med runde stempelfarver.

Pædagogen understøtter barnet i dets deltagelse, og inviterer de øvrige børn ind i samtalen. Ved at anvende konkrete, dvs. fysiske genstande af billederne, understøtter pædagogen børnenes erfaring med kommunikation og sprogliggøre tanker, behov og ideer.

Eksempel 2

"Hvad ligger under tæppet":

På den ugentlige Tomat-hjemmedage i børnehaven, mødes børnene hver gang af, at der ligger et billede på gulvet af dem, som de skal sætte sig på, og i midten af kredsen ligger der et tæppe med "NOGET" nedenunder.

Da vi når til det punkt i samlingen, hvor tæppet skal løftes, stikker der noget pap ud fra under tæppet.

En dreng siger "Det er papir". Den voksne spørger til, hvad han så, og han siger "grøn og gul papir".

En anden dreng siger "vi skal klippe" en pige siger Nej. Vi skal tegne" osv.

Tæppet bliver løftet. Der ligger nogle sakse, blyanter, en juletræsskabelon og en stjerneskabelon. Den voksne peger fra ting til ting, mens børnene siger hvad det er.

Den voksne siger i dag skal vi så småt i gang med at lave et julelandskab". Viser hvordan man tegner udenom en skabelon, men hun beskriver dette med ord også. Bagefter klipper hun træet ud, mens hun igen verbalt beskriver, hvad hun gør.

Efterfølgende deles børnene i mindre grupper sammen med en voksen. Her bliver begrebet skabelon, Pap, Tegne udenom, farver, klippe osv gentaget, og børnene går nu selv i gang med rent fysisk at få ord begreber ind under huden, ved at udføre i praksis.

Om eftermiddagen til frugten bliver julelandskabet sat op, mens tomaterne er samlet og der samtales igen om det og hvad vi har lavet.

- Den voksne understøtter bør med sproglige udfordringer ved at inddrage konkreter i samlingen, og den genkendelige struktur omkring at finde ud af "hvad der ligger under tæppet", er med til at fange fokus om man er sprogstærk eller ej.

- Det visuelle understøtter sproget.
- Forståelsen understøttes af at børnene selv fortsætter med aktivt at udføre aktiviteten.
- - Fokusord gentages

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemat:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Eksempel:

Et barn i vuggestuen havde svært ved at komme i kontakt med de andre børn. Det kom til udtryk ved at barnet ofte blev fysisk voldsom i sit forsøg på skabe kontakt. Ved en indsats med berøring, sanser understøttet af sprog forsøges at skabe positiv kontakt.

Vi delte børnene op i små hold - 4 børn på hver. Den voksne fortæller barnet og de andre børn på holdet, at de skal trykke hinanden på ryggen. Vi forestiller os, at vi laver en pizza. Den voksne kan se at barnet nyder dette. Og bliver mere rolig. Den voksne hjælper barnet og de andre børn at sætte ord på og benævner følelser.

Da forløbet har kørt over et par gange, sker der en ændring i barnets måde at skabe kontakt til de andre børn. Den bliver mere hensigtsmæssig.

I børnehaven er der planlagt formiddagsaktivitet med forhindringsbane i fællesrummet for 5 af de mindste børnehavebørn.

Den voksne har 2 børn med ude til at hjælpe sig med at gøre rummet klar og styrer i høj grad slagets gang med hvor tingene skal placeres.

Imens borde og stole ryddes til siden - og banen bygges op med et "gå på line bræt" i lav højde over jorden, madras fra vuggestuen, stole og klodser til at gå på - går de 2 hjælpere så småt i gang med frit at prøve tingene af.

De resterende 3 børn hentes ud i rummet og starter med at samles på et rundt tæppe. Først skal de tage sutsko og strømper af. Én vil ikke af med sine strømper og får lov til dette. Den voksne bruger nu de 2 børn, der har været med i forbindelse med opbygning af banen, til at hjælpe med at fortælle, hvad der skal ske. En af dem sættes til at gå igennem banen, mens den voksne går med ved siden af og benævner, hvad man skal ved den pågældende forhindring. "Op i vindueskarmen og ned på stolen" osv. Herefter får

de andre børn en af gangen tur til at gå igennem banen ligesom det første barn gjorde. De går ligesom i rækkefølge rundt.

Igen styrer den voksne ved at benævne, hvad de skal. Da de skal under en forhindring skal man helt ned på maven og trække sig afsted med sine stærke arme osv.

Efter et par omgange trækker den voksne sig lidt fra at sige højt hvad de skal, og sætter noget musik på. Herefter fortsætter børnene med at gå igennem banen, men selvom de kun er 5 børn i gang, er der steder - som ved gå-på-line-brættet og ved madrassen, hvor man skal hoppe ned - hvor der hurtigt bliver lidt prop. Én er meget forsigtig med at gå på line; En anden går sidelæns på linen; Én hopper ned og lægger sig på madrassen og kravler herefter op i sofaen og hopper igen fra den anden side ned på madrassen, Én skal have hjælp til at hoppe på 2 ben ned osv. - så der bliver lidt ventetid. Det skaber lidt ændring i dynamikken og én springer madrasforhindringen over og går videre til klodserne og op i vindueskarmen. Da det ikke ser ud til at lave konflikter for de andre børn, bevæge de sig rundt, som det nu passer.

Den voksne står primært ved madrasforhindringen, da det lader til at være det sted, der er mest venten og behov for hjælp, men forsøger også at have et anerkendende øje på børnene på de andre forhindringer. Efter et stykke tid står de fleste børn ved madrassen og hopper, og vi slutter seancen af med en gang stop-dans, hvor man skal sætte sig på numsen når musikken stopper.

Ved en indsats med berøring, sanser understøttet af sprog forsøger pædagogerne at skabe positiv kontakt børnene imellem.

I legen benævner pædagogerne børnene. Pædagogen opfordrer børnene til at være med at skabe en forhindrings bane. Børnene bliver udfordret til at bruge kroppen igennem en forhindringsbane leg. Det enkelte barn støttes af den voksne, og overvinder en personlig forhindring.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Eksempel:

Dagen starter med at børnene orienterer sig på køleskabet om hvad de skal lave i dag. Her kan tur holdet se hvad de skal pakke i deres tur tasker samt se transportmiddel. De får også et overblik over hvilke voksne og kammerater der deltager på turen.

Skovturen starter med at børnene pakker deres turtasker med de ting der er markeret på køleskabet (F.eks. madpakker og drikkedunk). De voksne sørger for ‘voksenturtaskerne’ der indeholder ting til den givende tur. Den opgave børnene har i at pakke deres egen turtaske udfylder de selv (De voksne er opmærksomme på at alt bliver pakket og kan bistå ved hjælp til pakning).

Efter pakning af turtasker går børnene ud til turbænken ved lågen og sætter sig.

Derefter er der afgang med enten Arkenbussen eller offentligt transport. Ved ankomst til skoven går vi som regel samme vej til lejren, for at skabe genkendelighed hos børnene. Børnene får lov til at føre an. Vi lægger ofte et smut forbi en sø, hvor der bliver kastet med kogler efter “søuhyrret”. Et eksempel kunne være, hvor vi havde ærterne med i skoven. Her går de 6 ærter og 2 voksne ned til søen på vej til lejren. Her spørger en af børnene om der leve krokodiller i søen sammen med søuhyrret. Den voksne griber spørgsmålet og leger med på legen. Her samles der grankogler til at kaste efter krokodillerne og ikke mindst søuhyrret. Efter dyrene er besejret Jan vi sikkert tage videre imod lejren. Nogle gange finder vi ting vi kan bruge til at bygge på lejren eller starte en leg op med når vi ankommer til lejren. Her deltager børnene flittigt og kommer med gode ideer til enten at bygge lejren større og bedre eller starte en ny fed leg. Vi har blandt andet fundet nogle gode brædder til at bygge et bord. I dette eksempel var børnene med til at transportere brædderne med hen til lejren og med til at bygge bordet med snor og knive.

Ved ankomst til lejren lægges turtaskerne og børnene ville typisk gå igang med at leje. Da børnene har været i lejren ofte kender de området og ved hvad man kan foretage sig. Som regel er der også en til to børn der hjælper med praktiske ting (F.eks. hukke brænde og tænde bålet). Et eksempel fra en af de mange skovture er, at Kaj og Andrea går igang med at hukke brænde sammen med den voksne. Den voksne placerer øksen i et stykke brænde. Herefter får Kaj øksen i hånden og flækker brændet på hukkeblokken. Den voksne står ved siden af og er klar til at hjælpe under forløbet. Dette gentages indtil der er nok brænde. Når der er nok brænde bærer børnene og den voksne brænden hen til bålet. Her hjælper Kaj og Andrea med at gøre klar til optænding af bålet. Når brænden er sat op i bålet tænder den voksne bålet. Børnene er altså med til at gøre praktiske ting klar til en aktivitet.

Børnene ved hvad voksen skovtasken indeholder og kan dermed spørge efter ting der er i tasken (F.eks. Kikkerter, forstørrelsesglas, knive, økse, snor, reb mm.). Tingene bliver udleveret til børnene med omtanke så de kan bruge redskaberne i en givende leg/situation. F.eks. har to børn over to skovture fået udleveret knive. De to drenge fik vist af den voksne hvordan man snitter et spyd. Spydet blev ikke snittet færdigt, så de blev gemt til næste skovtur i næste uge.

Frokosten indtages i små eller større grupper enten rundt om bålet eller andre steder i lejren. Efter maden leger børnene videre eller er med i en voksenstyret aktivitet/leg. En leg der er blevet leget op til flere gangene 'skovmonstret'. Et eksempel på den leg er hvor en voksen udgiver sig for at være en stor farlig skovtroll. Her løb børnene så fra det ene hus til det andet hus og tilbage igen, for ikke at blive fanget og spist af skovtrolden. Legen er ligesom 'Alle mine kyllinger', der er blot byttet om på nogle karakterer så legen passer bedre ind i rammen vi er i.

Efter frokost er nogen børn også med til at forberede eftermiddags maden som skal laves på bålet (F.eks. fladbrød, hotdogs, klatkager mm.). Efter at eftermiddagsmaden er indtaget starter hjemturen. Hvis vi er i god tid går vi gerne en omvej for at udforske skoven yderligere og udfordre deres motoriske evner. Vi finder nye klatretræer at klatre i, træstammer vi kan balancere på, grøfter vi skal kravle over evt. vha. vores reb. Derefter tager vi Arkenbussen eller det offentlige hjem igen.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Eksempel 1.

To børn, en fra vuggestue og en fra børnehave vil gerne lege butik, men står stille og kigger på hinanden. Den voksne byder ind i legen som en kunde i butikken og siger: Jeg vil gerne købe en is (og peger på det ene barn) og jeg vil også gerne købe en slikkepind (peger på det andet barn, som straks finder en slikkepind). Børnene hård i gang med bestillingerne. Hvad koster isen, spørger den voksne? 2kr svare barnet og tager imod luftpengene. Efter en bestilling mere kommer et tredje barn hen og vil være med. Barnet siger ligesom den voksne og bestiller en is og børnene vidste hvad de skulle gøre.

Eksempel 2.

En gruppe børn leger på legepladsen, et barn fra basisgruppen leger med to drenge fra almen delen, barnet har svært ved at sige til og fra når legen går hurtig. Pædagogen holder sig på afstand, men oversætter undervejs når barnet fra basisgrupper kommer i problemer i sin kommunikation med de andre drenge. Drengene kører rundt i en bane efter hinanden I mellem to buske er der en smal gennemgang, og barnet fra basisdelen har svært ved at behovsudsætte og vil igennem mellemrummet, selvom en af de andre drenge er på vej igennem mellemrummet – pædagogen træder ind og agerer **bom-mand** ”hov der er trafik prop” siger pædagogen, og fortsætter ”vi må lige ind på række” .... Drengene stopper og ser på pædagogen ” har I billetter” ? siger han. Drengene bliver optaget af at give plads og snakker om billetter. Pædagogen siger ; hvem holder først i rækken” ? Drengen som kom først siger” det var mig” og får lov at køre igennem, derefter kommer drengen fra basisdelen osv.... Legen fortsætter og hver gang de kommer frem til mellemrummet i hække laver de række.

på legepladsen sikre pædagogen at børn uanset de udfordringer de er i, får mulighed for at indgå i et værdigt fællesskab.